

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЛІНГВІСТИКИ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ, ПРАКТИКИ ТА ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

До захисту допущено

Завідувач кафедри

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«__» _____ 2015 р.

Дипломна робота

освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст»

з напрямку підготовки (спеціальності) 7.02030304 «Переклад»

на тему: Збереження особливостей виразних стилістичних прийомів у
перекладі різножанрових текстів

Виконала: студентка 5 курсу, групи ЛА-42с

Мельнікова Валерія Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

Керівник: доцент, канд.філол.н. Глінка Наталія Вікторівна

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

(підпис)

Консультант _____

(назва розділу)

(вчені ступінь та звання, прізвище, ініціали)

(підпис)

Рецензент: доцент, канд.філол.н.Буць Жанна Володимирівна

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

(підпис)

Засвідчую, що у цій дипломній
роботі немає запозичень з праць
інших авторів без відповідних
посилань

Студент _____

(підпис)

Київ – 2015 року

ВСТУП

У системі функціональних стилів мовлення одне з провідних місць посідає публіцистичний стиль мовлення, адже він є дзеркалом, що відображає блискавичні зміни у сучасному суспільному, політичному та культурному житті. Як і у будь-якому іншому стилі мовлення, створюючи текст, автор намагається досягти певного прагматичного ефекту. Основним інструментом у досягненні цієї мети слугують стилістичні прийоми.

Стилістичні прийоми та їх функціонування в публіцистичному стилі досліджували такі видатні вчені-лінгвісти як І.В. Арнольд, З.К. Вайшенберг, М.М. Кожина, В.Д. Буряк, А.П. Коваль, Л.І. Мацько, О.Д. Пономарів, І.Р. Гальперін, В.А. Кухаренко. Саме їх працями ми користувались під час написання даної роботи.

Завдяки появі нових медіа ресурсів та повсякденно зростаючому темпу життя, публіцистичний стиль є одним із таких, що найбільш активно розвивається, оскільки, як було зазначено вище, провідною задачею його є формування у реципієнтів мовлення уявлення про сучасну картину світу. Ці фактори слугують причиною появи нових і розвитку уже існуючих жанрів публіцистики. Вплив на читача здійснюється великою кількістю засобів, проте одним із найбільш дієвих та популярних є використання стилістичних прийомів. Саме цим обґрунтовується **актуальність** цього дослідження.

Предметом дослідження є особливості виразних стилістичних прийомів у перекладі різножанрових текстів. **Об'єктом** дослідження є функціонування стилістичних прийомів у текстах, що належать до різних жанрів публіцистичного стилю.

Метою роботи є дослідження жанрових особливостей текстів публіцистичного стилю, їх семантичних особливостей, виявлення

особливостей використання різних стилістичних прийомів, їх роль у створенні прагматичного ефекту від тексту.

Оскільки тема роботи передбачає досить широкий спектр текстів, яку можна використовувати у якості матеріалів дослідження, ми вирішили зосередити нашу увагу на різножанрових текстах публіцистичного стилю, оскільки вони комбінують у собі риси як офіційно-ділового так і художнього стилю, тобто поєднують чітке висловлення фактів із експресивним забарвленням, що і є важливим для нашої роботи.

Для досягнення мети необхідно виконати такі **завдання**:

- визначити поняття «жанр»;
- розглянути семантичні та стилістичні особливості текстів публіцистичного стилю;
- класифікувати публіцистичні тексти відповідно до їх жанрової приналежності;
- відокремити поняття «стилістичний прийом» та «експресивний засіб»;
- дослідити функціонування стилістичних прийомів у текстах, що належать до жанрової системи публіцистичного стилю.

Для виконання цих завдань ми використовували метод аналізу, структурно-стилістичний метод та метод суцільної вибірки.

Структурно робота складається зі вступу, основної частини, що містить три розділи, висновку, списку використаної літератури та шестидодатків.

У першому розділі ми розглядаємо семантичні та стилістичні особливості публіцистичних текстів, класифікуємо їх, поділяючи на три жанрові групи та визначаємо основні ознаки публіцистичних жанрів. У другому розділі ми порівнюємо поняття «експресивний засіб» та «стилістичний прийом», наводимо визначення існуючих стилістичних

прийомів та досліджуємо їх функціонування у різних жанрах публіцистичного стилю. У третьому розділі наводяться класифікації способів перекладу основних стилістичних прийомів публіцистичного стилю, а саме, метафори епітету та іронії. Аналізуючи тексти публіцистичного стилю мовами оригіналу та перекладу, ми вивчаємо основні прийоми перекладу стилістичних прийомів. У висновку підводимо підсумки дослідження.

SUMMARY

This paper deals with analysis of the use of stylistic devices in publicistic texts of various genres. The object of the paper is functioning of stylistic devices in publicistic texts of different genres. The subject is conservation of expressive peculiarities of stylistic devices in translation. In order to complete the tasks, posed by the aim of the paper the following methods were used: method of analysis, structural-stylistic method and the method of quantitative analysis.

The paper consists of three parts. The first part is devoted to defining publicistic style, outlining its' basic features and substyles, and classification of publicistic genres according to their general semantics and pragmatics. The second part is concentrated on two aspects: 1) defining stylistic device by means of contrastive analysis of two notions: "stylistic device" and expressive means"; 2) investigating the functioning of stylistic devices in publicistic texts in different genres. Third part is devoted to analysis of the use of stylistic devices in publicistic texts, their translation and methods of conservation of their expressive potential in a translated text.

This work is aimed at analysis of the use of basic stylistic devices (metaphor, epithet, metonymy, synecdoche, simile, hyperbole and litotes) in publicistic texts of different genres, which are divided into three groups: 1) informational, 2) publicistic fiction, 3) analytical. This analysis shows immediate connection between general semantics of a text and the use of various stylistic devices.

Analysis of publications in various online sources has proven that an average publicistic text is a combination of different genres, usually, a combination of the genre of article with features of an essay, review or a pamphlet.

The most frequent stylistic devices are metaphor, epithet and irony. We have analysed 273 units, which are represented by major stylistic devices in publicistic

texts: metaphor, epithet and irony. The most popular method in the process of translation of metaphor and irony is full translation – 52% and 75% respectively.

Epithets are usually translated by means of establishing denotative and notional loan translations – 32% and 33% respectively. Thus, it appears possible to outline

that stylistic devices in publicistic texts of different genres are reflected in translation with the help of full translation, as far as it establishes connection between the author and readers and creates the desired pragmatic effect.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
-------	---

РОЗДІЛ 1. ЖАНРИ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО СТИЛЮ, ЯК ОБ'ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНОГО АНАЛІЗУ	9
---	---

1.1. Загальна характеристика текстів публіцистичного стилю	9
--	---

1.2. Жанрова класифікація публіцистичного стилю	14
---	----

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	21
-----------------------	----

РОЗДІЛ 2. СТИЛІСТИЧНІ ПРИЙОМИ, ЯК ОСНОВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДОСЯГНЕННЯ ПРАГМАТИЧНОГО ЕФЕКТУ РІЗНОЖАНРОВИХ ТЕКСТІВ	22
---	----

2.1 Зіставний аналіз понять «стилістичний прийом» і «виражальний засіб»	22
---	----

2.2. Стилiстичнi прийоми, як засоби експресивної образності в публіцистичних текстах	27
--	----

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	36
-----------------------	----

РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ СТРАТЕГІЇ ПЕРЕДАЧІ ВИРАЗНИХ СТИЛІСТИЧНИХ ПРИЙОМІВ У ПЕРЕКЛАДІ РІЗНОЖАНРОВИХ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ	37
--	----

3.1. Основні прийоми перекладу метафори в різножанрових текстах публіцистичного стилю	41
---	----

3.2. Основні способи збереження образності епітетів при перекладі різножанрових текстів публіцистики	52
--	----

3.3. Перекладацькі прийоми збереження особливостей іронії в різножанрових публіцистичних текстах	58
--	----

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3	63
-----------------------	----

ВИСНОВКИ 64

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ 66

SUMMARY 73

Додаток 1. Способи перекладу метафор у різножанрових текстах публіцистичного стилю 75

Додаток 2. Прийоми перекладу епітетів у різножанрових текстах публіцистичного стилю 98

Додаток 3. Прийоми перекладу іронії в різножанрових текстах публіцистичного стилю 108

Додаток 4. Співвідношення прийомів перекладу метафор у різножанрових текстах 116

Додаток 5. Співвідношення прийомів перекладу епітетів у різножанрових текстах 117

Додаток 6. Співвідношення прийомів перекладу іронії в різножанрових текстах 118